

Program för den nationella LHU-konferensen på Högskolan i Gävle, den 5-6 oktober 2016

TEMA: Barn och elevers delaktighet och inflytande

Konferensen anordnas av Gävle kommun och Universitets- och högskolerådets verksamhet Den Globala Skolan i samarbete med det Högskolan i Gävle, SWEDESD och det nationella LHU-nätverket.

Onsdag 5 oktober: kl. 10.00-17.00

- 10.00 Registrering (Foajén vid Valhall, Högskolan i Gävle)**
- 11.00 Inledning (Valhall)**
- 11.15 Delaktighet för lärande, Ulrika Bergmark (Valhall)**
- 12.00 Lättare lunch (Foajén)**
- 13.00 Presentationer från Den Globala Skolan, NTA, Annika Elm, Svenska OMEP, Kunskapslänken m.fl. (Valhall)**
- 14.35 Elevers röster kring delaktighet och inflytande (Valhall)**
- 15.00 Fikapaus (Foajén)**
- 15.30 Valbara workshoppar och diskussionsbord, se separat schema (Klassrum och Valhall)**
- 16.40 El Sistema (Valhall)**
- 16.55 Avslutning dag 1 (Valhall)**

- 18.30 Middag på Gävle Konserthus, Kungsbäcksvägen 22**

Torsdag 6 oktober, kl. 8.00-12.00

- 08.00 Registrering och kaffe (Foajén vid Valhall)**
- 08.30 Gävles LHU-arbete och följeforskare Thomas Tydén (Valhall)**
- 09.10 Presentationer från PLAN International, SWEDESD och det nationella chefsnätverket för LHU (Valhall)**
- 09.30 Fikapaus (Foajén)**
- 10.00 Valbara workshoppar och diskussionsbord, se separat schema (Klassrum och Valhall)**
- 11.10 Demokrati och delaktighet i barn och elevers vardag, Helene Elvstrand (Valhall)**
- 11.55 Avslutning av konferensen (Valhall)**

Presentationer i Valhall – onsdag 5 oktober

Ulrika Bergmark, biträdande professor pedagogik, leg. gymnasielärare, Luleå tekniska universitet

Genom delaktighet och inflytande involveras barn och unga i sin egen utbildning i förskola och skola. Motivation, ansvarstagande och lärande växer. Sambandet mellan delaktighet, inflytande, lärande och kunskapsresultat är centralt. Vad säger forskning om detta område? Hur kan lärare skapa förutsättningar för att barns och ungas delaktighet ökar? Hur kan barns och ungas röster tas tillvara i utveckling av förskola och skola?

Gerd Bergman, Utvecklingschef NTA

Inom NTA kommer vi under hösten starta ett nätverk med erfarenhetsutbyte för lärare som vill utveckla LHU samt inventera behovet av kompetensutveckling. Presentation av temat "Energi och hållbar utveckling" för åk 8-9.

Annika Elm, Högskolan i Gävle

Fil.dr Annika Elm från Högskolan i Gävle berättar kort om vikten av ett hållbart ledarskap med utgångspunkt i Sustainable Development Goals 2030.

Ingrid Engdahl, Svenska OMEP

Grundläggande värden, attityder och beteenden formas tidigt. Därför är det viktigt att arbeta med Hållbar utveckling inom förskolan. Barnen är intresserade av att delta och har mycket klokt att säga, vilket bland annat har studerats i ett omfattande världsprojekt för ESD inom OMEP, världsorganisationen för barn 0-8 år.

Lisen Vogt, pedagog, skolutvecklare och projektledare i Borlänge

Om Kunskapslänkens arbete med att organisera LHU-arbetet nationellt och regionalt, samt frågan om hur vi nu kan driva på LHU-frågan på ett nationellt plan och nå beslutsfattare.

Dag Jonzon, Hard Rain Project Scandinavia

Vi kan, men vill vi göra världen hållbar? Två ögonvittnen som dokumenterat samhällsutvecklingen under fyra decennier har tillsammans skapat utställningen "Whole Earth?" - en dokumentär i utställningsform som tagit 30 år att samla material till.

El Sistema Gävle: Åke Hillström, gitarr- och El Sistemapedagog, Ulrika Swedén, sång- och El Sistemapedagog och samordnare samt Barn från El Sistema Gävle Sätra

El Sistema förändrar små och stora världar med musiken som verktyg och mål. Presentation av El Sistema internationellt, nationellt och lokalt samt sång av barnen.

Presentationer i Valhall – torsdag 6 oktober

Thomas Tydén, professor och följeforskare

Erfarenheter från följeforskning av Gävle kommuns utbildningsförvaltnings implementering av strategin lärande för hållbar utveckling.

Hanna Ståhl, PLAN International Sverige

Spelifierat lärande om livet på flykt. Hanna Ståhl från barnrättsorganisationen Plan International presenterar ett interaktivt läromedel för läsplatta, dator och mobil.

Stefan Bengtsson GAP-koordinator och Alexander Hellquist, programspecialist, SWEDESD

Presentation av SWEDESDe koordinering av GAP för ESD i Sverige, och om SWEDESDe forskning och utvecklingsarbete vad gäller metod för samverkan kring komplexa hållbarhetsfrågor.

Nationellt chefsnätverk för LNU

Ett nationellt chefsnätverk för lärande för hållbar utveckling startades hösten 2016 av Linköpings och Norrköpings kommuner. Nätverket riktar sig till huvudmannachefer tillsammans med sina respektive hållbarhetsstrategier. Deltar gör i nuläget ett 20-tal kommuner samt Linköpings universitet, SWEDESD och NTA Skolutveckling. Två träffar har hållits och en tredje är planerad. Nätverket finner strategier för att organisera och skapa förutsättningar för ett lärande för hållbar utveckling nationellt, regionalt och lokalt.

Helene Elvstrand, universitetslektor vid Linköpings universitet

Inom området demokratifrågor i relation till utbildning har Helene framförallt intresserat sig för frågor relaterade till barns delaktighet med speciellt fokus på barns rättigheter. Hon säger: "Demokrati och delaktighet är en viktig del av skolans vardag och kan inte avgränsas till något särskilt tillfälle i veckan. Det handlar om relationer och är inlänkat i allt man gör".

Valfria workshoppar och diskussionsbord - onsdag 5 oktober

Vid workshopparna ges du som konferensdeltagare möjlighet att fördjupa dig inom ditt område i olika spår (se gröna rubriker nedan). Du kan även välja att delta i diskussioner kring aktuella frågor – diskussionsborden hittar du i foajén utanför Valhall (aulan). Här gäller "lagen om två fötter" – du går dit du vill vara, ingen föränmälan. Det är viktigt att du respekterar värdarna – är det fullt i en sal eller vid ett diskussionsbord får du leta dig vidare!

Spår LHU-samordnare och andra med övergripande uppdrag – sal 51:318

Ulrika Bergmark, Biträdande professor i pedagogik, leg. gymnasielärare, Luleå tekniska universitet (ons. kl. 15.30-16.10)

Elevs delaktighet i lärande för hållbar utveckling (LHU)

I workshoppen kommer deltagarna att aktivt bearbeta frågor som: Vilka utmaningar finns för att öka elevs delaktighet i LHU och vilka framgångsfaktorer kan identifieras?

Fil.dr Annika Elm, Högskolan i Gävle (ons. kl. 16.10-16.30)

Hållbart ledarskap för kvalificerad personal

I denna workshop diskuteras hållbart ledarskap för kvalificerad personal med utgångspunkt i Sustainable Development Goals 2030, ur ett omvärldsperspektiv. De frågor som behandlas är bland annat identitet, (de-)professionalisering och policy och inom utbildningssektorn.

Spår Chefer och rektorer – sal 51:221

Sophie Nordström, projektledare Naturskyddsföreningen (ons. kl. 15.30-16.10)

Skolorganisationen för lärande för hållbar utveckling

Vad kan huvudman och rektor göra för att främja och utveckla undervisning för en hållbar utveckling? Vilka organisatoriska förutsättningar krävs för en effektiv kompetensutveckling om hållbar utveckling och lärande för hållbar utveckling? Hur kan hela skolan genomsyras av ett LHU-perspektiv? Ta del av erfarenheter och stöd från Naturskyddsföreningens LHU-projekt som bedrivs i nära samarbete med flera kommuner.

Ann-Sofi Johansson, Utvecklingsledare, Kompetens- och Utvecklingscenter, Barn och Ungdom, Utbildningsförvaltningen, Linköpings kommun (ons. kl. 16.10-16.30)

Hållbar förskola och skola - vad gör Linköping

Linköping arbetar för giftfria förskolor, kemikaliesmarta skolor och en undervisning för hållbar utveckling. Jag berättar kort hur vi lagt upp arbetet, där tonvikten kommer att ligga på hur vi stödjer förskolor och skolor i deras arbete med lärande för en hållbar utveckling.

Spår Allmänt – sal Valhall

Anders Jidesjö, lärare och forskare vid Linköpings universitet (ons. kl. 15.30-16.30)

Barns och elevs delaktighet och inflytande

Samhällsutveckling leder till nya utmaningar. Barns och ungas möten med skola påverkas av detta genom att förutsättningarna förändras. I workshoppen presenteras forskning om dessa frågor i kombination med konkreta exempel på betydelse av barns och elevs inkludering i en utbildning där mening och relevans har en större tydlighet.

Spår Förskola – sal 51:220

Ingrid Engdahl, förskollärare och docent, Svenska OMEP (ons. kl. 15.30-16.10)

Förskolans arbete för hållbarhet

Barn utvecklar normer och värden, attityder och beteenden tidigt. Förskolan har därför ett viktigt uppdrag att bidra till en hållbar livsstil. Med exempel från Sverige och OMEP-projekt runtom i världen diskuterar vi hur din förskola kan vridas mot hållbarhet. Se mer via länkarna www.omep.org.se och www.worldomep.org.

Pia Linghede, områdesansvarig utbildning och Unga Reportrar, Håll Sverige Rent (ons. kl. 16.10-16.30)

Bland mumintroll och kemikaliesmarta strumpfilurer- tips och trix för en hållbar förskola

Ett smörgåsbord av material och metoder som rör hållbar utveckling. Se hur andra förskolor jobbar och ta del av Håll Sverige Rents exempelsamling, sagor och tips på aktiviteter. Håll Sverige Rent berättar och visar.

Spår Grundskola och fritids – sal 51:223

Åsa Thunström, Pedagog - Forum för levande historia (ons. kl. 15.30-16.10)

Alla människor! Ett klassrumsmaterial för åk 4 - 6

Alla människor! - ett klassrumsmaterial från Forum för levande historia för lärare och elever i åk 4-6 som vill arbeta med mänskliga rättigheter och alla människors lika värde, fördjupat och med ett historiskt perspektiv. I seminariet testar vi delar av materialet och diskuterar metoder och erfarenheter.

Linda Vestberg, Frida Kjellgren, Camilla Abramsson, Spillristor på Spilloteket (ons. kl. 16.10-16.30)

Kan kreativa processer rädda planeten?

Spilloteket är ett pedagogiskt forum och en återbruksverkstad som genom kreativa processer med spillmaterial från Jämtlands industrier, tar tillvara på människors tankar och idéer. Det är en färgsprakande, lustfylld mötesplats för innovationer och lärande. Hos oss får man vara med och tänka tillsammans om hur vi kan börja leva på ett sätt som är mer hållbart på vår enda planet. I vår workshop får du själv sätta händerna och huvudet in action!

Spår Gymnasieskola – Sal 51:219

Mathias Demetriades och Thomas Nordell, Den Globala Skolan (ons. kl. 15.30-16.10)

Ta in världen i klassrummet

Den Globala Skolan bjuder in till en workshop/föreläsning om lärande för global hållbar utveckling. Workshopen syftar till att skapa kunskap och reflektion kring de 17 globala målen som FN antog under 2015 och hur dessa kan bli verktyg för att skapa ett lärande som ger elever en ökad handlingskompetens i en allt mer globaliserad värld. Vi utgår från Den Globala Skolan och UNDPs samarbete kring den nya boken "Blir världen bättre" och det tillhörande pedagogiska materialet. Läs mer om det här: <http://www.globalamalen.se/om-globala-malen/>

Marcela Dávila, gymnasielärare i biologi, kemi, naturkunskap samt hållbar utveckling på Vasaskolan i Gävle (ons. kl. 16.10-16.30)

Tips och goda exempel för Lärande om hållbar utveckling

Marcela kommer att visa olika projekt som elever på Vasaskolan i Gävle har arbetat med om och för hållbar utveckling samt fallbeskrivningar tagna från kursen Politik och hållbar utveckling för samhällsvetare i åk3. Metodtips och intressanta kunskapskällor kommer att presenteras.

Diskussionsbord i foajén utanför Valhall – onsdag 5 oktober

Här kan du komma och gå var 20:e minut – välkommen!

Bord 1

Jaana Kiiskinen, NT/Ma-utvecklare på Utbildning Gävle

Hur fångar man in vad barnen tycker på förskolan? Hur jobbar man för delaktighet i förskolan?

Bord 2

Gävles ungdomsråd

Hur kan skolor ta tillvara olika elevers intresse av att vara med och påverka?

Valfria workshoppar och diskussionsbord - torsdag 6 oktober

Vid workshopparna ges du som konferensdeltagare möjlighet att fördjupa dig inom ditt område i olika spår (se gröna rubriker nedan). Du kan även välja att delta i diskussioner kring aktuella frågor – diskussionsborden hittar du i foajén utanför Valhall (aulan). Här gäller "lagen om två fötter" – du går dit du vill vara, ingen föränmälan. Det är viktigt att du respekterar värdarna – är det fullt i en sal eller vid ett diskussionsbord får du leta dig vidare!

Spår LHU-samordnare och andra med övergripande uppdrag – sal 51:318

Alexander Hellquist, SWEDESD (tors. kl. 10.00-10.20)

Metod för samverkan kring komplexa hållbarhetsfrågor - Var ligger forskningsfronten?

SWEDESD presenterar kort sin forskning om samverkan kring komplexa hållbarhetsfrågor utifrån en nyutgiven handbok för processledare. Därefter gemensam diskussion ur ett LHU-perspektiv.

Karolina Hägg Franzén, lärare på gymnasienivå och hållbarhetspedagog (tors. kl. 10.20-10.40)

Det goda livet i Gävle 2030 - inom ramen för ett jordklot

Workshoppen kommer att handla om Gävles pilotsatsning mot år 8 - gymnasiet, "Det goda livet i Gävle 2030 - inom ramen för ett jordklot". Projektet involverar många aktörer och syftet är att eleverna ska kunna påverka sin framtid. Upplägg, målsättningar och uppstart kommer att beskrivas under workshoppen.

Petra Hansson, lektor i didaktik, Uppsala universitet (tors. kl. 10.40-11.00)

Samarbete mellan högskola, kommun och skola

Aktiviteten knyter an till SWEDESD:s arbete som fokuspunkt för arbetet med Global Action Programme for ESD (GAP) i Sverige. Målet med aktiviteten är att komplettera bilden av existerande behov samt att utforska samarbetsmöjligheter mellan högskola och skola/kommuner inom utbildning och lärande för hållbar utveckling. Under workshoppen presenterar Petra Hansson, ansvarig för GAP-området Lärare och utbildare vid SWEDESD, identifierade utmaningar med utbildning och lärande för hållbar utveckling. Workshoppen fokuserar vidare på möjliga samarbeten mellan högskola och kommun/skola för att vidareutveckla undervisning och lärande för hållbar utveckling.

Spår Chefer och rektorer – sal 51:221

Ulla Lindqvist, konsult och f.d. undervisningsråd, Intellectum (tors. kl. 10.00-10.40)

"Kunskap, rätt verktyg och att få påverka och engagera mig – då händer det grejer!"

Hur kan lärande för hållbar utveckling skapa delaktighet och inflytande?

Hur påverkas utbildningens kvalitet? Vilken roll spelar ledarskapet?

Framgångsrika erfarenheter från förskola, grundskola och gymnasieskola.

Lena Horney, biträdande förskolechef, Kicki Larspers, kvalitetsutvecklare i Gävle (tors. kl. 10.40-11.00)

Att leda för hållbar utveckling

Vi beskriver hur vi har lagt upp arbetet för lärande för hållbar utveckling i Nordöstra förskoleområdet, Gävle Kommun.

Spår Allmänt – sal Valhall

Lena Jungmark, Landskapsarkitekt, Jungmark landskapsarkitekt (tors. kl. 10.00-10.40)

Använd utemiljön i demokratiarbetet!

Utemiljön är en särskilt bra arena för delaktighet och övande av demokrati. Förskolegårdar och skolgårdar är ju på många sätt barnens egna plats, och de känner den ofta bättre än vi vuxna. Barnperspektiv och barnets egna perspektiv är begrepp att fundera över i det sammanhanget. Workshopen tar sin utgångspunkt i Gröna skolgårdsprojektet i Malmö Stad, där vi arbetade med metodutveckling för delaktighet vid ombyggnadsprojekt på den egna skolgården.

Johan Cahling, Vice klubbdirektör Brynäs IF (tors. kl. 10.40-11.00)

Brynäs IF - på barnens sida

Brynäs IF berättar om hur föreningen, via sin sociala verksamhet En bra start, bryter ny mark för hur en stark elitföreningen i samverkan med UNICEF, Gävle Kommun, näringslivet och andra goda krafter arbetar för att fler barn och unga ska klara skolan, känna trygghet, vara aktiva och få sina rättigheter tillgodosedda.

Spår Förskola – sal 51:220

Fanny Davidsson, metodutvecklare och rådgivare åt UNICEF Sverige samt Katharina Eisen, sakkunnig delaktighet och utbildning, UNICEF Sverige (tors. kl. 10.00-10.40)

Barnkonventionen i en låda

Under workshopen presenteras UNICEF's metodmaterial Barnkonventionen i en låda som riktar sig till både barn och vuxna inom förskolan. Genom interaktiva övningar lär du dig mer om barnkonventionen och hur ni på förskolan kan arbeta på ett lekfullt och interaktivt sätt med frågor om barnets rättigheter, delaktighet och inflytande.

Emma Arbinger, förskollärare och hållbarhetsombud för Bomhus förskoleområde i Gävle (tors. kl. 10.40-11.00)

Lärande för hållbar utveckling på Pukslagargården, Bomhus

Under workshopen berättar Emma hur pedagogerna på Pukslagargården jobbar med hållbar utveckling. Deltagandet i skrapplockardagar och Earth Hour exemplifieras, samt hur förskolan arbetar för att nå sina mål i Grön Flagg.

Spår Grundskola och fritids – sal 51:223

Hanna Ståhl, Plan International Sverige (tors. kl. 10.00-10.40)

Upplevelsebaserat lärande om livet på flykt

Låt dina elever prova livet för barn på flykt genom att helt enkelt kliva in i deras värld. "Mitt nya hem" är en interaktiv berättelse där eleven utforskar ett av världens största flyktingläger i virtual reality och som en 360-gradersupplevelse. Genom spelifierade sätt att navigera och interagera möjliggörs att på ett lustfyllt sätt lära sig om barns rättigheter utifrån en av vår tids stora ödesfrågor. Kristian Isaksson från barnrättsorganisationen Plan International, guidar genom den webbaserade upplevelsen genom övningar ur en ny lärarhandledning.

Pia Linghede, områdesansvarig utbildning och Unga Reportrar, Håll Sverige Rent (tors. kl. 10.40-11.00)

Tips och trix för en hållbar skola!

Ett smörgåsbord av material och metoder som rör hållbar utveckling. Se hur andra skolor jobbar och ta del av Håll Sverige Rents exempelsamling, miljökalender, nya lektionsupplägg, och skolprogrammet Unga Reportrar. Håll Sverige Rent berättar och visar.

Spår Gymnasieskola – sal 51:219

Irupé Pozo Graviz, projektledare Teskedsorden (tors. kl. 10.00-10.40)

Inte en främling

Workshop och samtal om Teskedsorden och "Inte en främling". "Inte en främling" är en samling personliga berättelser med ämnen som identitet och diskriminering, homofobi, antiromism, rasism, etc. Texter som utmanar normer och fördomar och som vi vill inspirera lärare att använda sig av i sin undervisning.

Germund Sellgren, WWF (tors. kl. 10.40-11.00)

Världsnaturfondens presenterar några av sina utbildningsmaterial

WWF har under många år bidragit med en mängd utbildningsmaterial inom Lärande för hållbar utveckling. De har berört energi, mat, vatten, ekologiska fotavtryck m.m. I denna presentation presenterar WWF ett nytt matmaterial och övergripande om Earth Hour, uppgiftsbanken och skolkalkylatorn.

Diskussionsbord i foajén utanför Valhall – torsdag 6 oktober

Här kan du komma och gå var 20:e minut – välkommen!

Bord 1

Thomas Tydén och arbetsgruppen för Gävles LHU-strategi

Hur kan vi arbeta så att LHU blir en del av den ordinarie verksamheten i förskola och skola?

Bord 2

SWEDESSED och det nationella LHU-chefsnätverket

Hur kan SWEDESSED och det nationella LHU-chefsnätverket på bästa sätt stödja arbetet med LHU?